

“ALS HET
NODIG IS,
MAAK IK MIJN
ZOONTJE
VANKANT’,
ZEI ZE’

Monique wist het zeker, haar zoon liep gevaar. Ze had voor haar gevoel geen andere keus dan hem te doden. Een wanhoopsdaad die ook het leven van haar collega Roos volledig op z'n kop zette.

door Petra Schouten

Juli 2013

Lieve Monique,

Ik heb je post ontvangen. Het kostte me moeite om de enveloppen te openen, maar tegelijkertijd was ik blij van je te horen. Vorig jaar vroeg Milla vaak naar jullie. Ze is gelukkig nog jong. Te jong om te beseffen welk drama zich anderhalf jaar geleden afspeelde. Toen ik haar vertelde dat Marc is overleden en jij heel verdrietig bent en in het ziekenhuis ligt, nam ze daar genoegen mee. Ik heb je vergeven, maar vergeten kan ik niet. Er gaat geen dag voorbij dat ik niet aan je denk. Ik klaag niet, ik heb Milla naast me en kan naar buiten wanneer ik wil. Toch voel ik me gevangen. Begin dit jaar kreeg ik een black-out op het werk, sindsdien zit ik thuis. Zodra ik me sterk genoeg voel, kom ik je bezoeken, maar zover is het nog lang niet. Eerst moet ik dealen met mijn burn-out. Monique, je bent een lieve vrouw, vergeet dat nooit. Jouw zoon draag ik voor altijd in mijn hart. Maar jou ook. Liefs, Roos

“Monique was een collega, met wie ik regelmatig lunchte. Een alleenstaande moeder met een hectische baan, maar zonder sociaal vangnet. Een vrouw die uit alle macht probeerde alle ballen hoog te houden. Vijf jaar geleden werd ze als manager aangenomen op het kantoor waar ik werk als secretaresse. We hadden een klik. Tijdens onze eerste gezamenlijke lunch vertelde ze dat ze uit Brabant kwam, na een reorganisatie werkloos was geraakt en vanwege deze baan noodgedwongen naar Amsterdam was verhuisd. Dat haar zoon van 3, Marc, met behulp van een anonieme zaaddonor werd geboren. Dat ze na een traumatische jeugd de banden met haar familie had verbroken, weinig echte vrienden had en er feitelijk alleen voor stond. Ik had met haar te doen. Uit ervaring weet ik hoe zwaar het leven met een peuter kan zijn. En dan was ik nog getrouwd. Naarmate Monique en ik elkaar beter leerden kennen, werd ik – als Marc niet naar het kinderdagverblijf ging en zijn moeder een belangrijke afspraak had – zijn vaste oppas op het werk. Hij zat met zijn kleurtjes aan mijn bureau en soms nam ik hem in mijn pauze mee naar de dierentuin.

Na bijna drie jaar vertelde Monique dat haar contract niet werd verlengd. Ze functioneerde goed, maar na drie tijdelijke contracten was dat de regel. Achteraf gezien, was dat het begin van het eind. Monique, altijd tot in de puntjes verzorgd, verscheen na het weekend in een baggy broek en slobbertrui op de zaak, het haar ongekamd en ze zette haar grote, donkere zonnebril niet af. ‘Ze houden me in de gaten’, fluisterde ze. En ook dat ze Marc van haar wilden afpakken. Geen idee wie ze bedoelde met ‘ze’ en dat kreeg ik er ook niet uit. Ik

maakte me zorgen en nodigde haar uit om het weekend bij ons te logeren. Mijn dochter Milla is anderhalf jaar jonger dan Marc en die twee konden het goed vinden. Eerlijk gezegd stond mijn hoofd totaal niet naar logees. Recentelijk was mijn huwelijk gestrand en bovendien had ik een fotoshoot met mijn zusje en onze kinderen, een cadeau voor mijn moeders verjaardag.

‘Ik heb iets stoms gedaan’, zei Monique toen ik haar en Marc binnenliet. In het bijzijn van de kinderen wilde ik niet praten, dus stelde ik voor dat ze lekker in bad ging. ‘Ik neem Marc mee, vanavond zien we verder.’ Halverwege de fotoshoot piepte mijn mobiel: ‘Ik zit in de auto. Misschien kom ik niet terug. Als dat zo is, heb jij Marc.’ Ik bleef er bijna in. Een moeder laat haar kind niet in de steek, tenzij ze ten einde raad is. Mijn zus werd kwaad toen ik haar de sms liet lezen. ‘Roos, waar ben je mee bezig? Je hebt genoeg aan je hoofd. Straks zit je opgescheept met het kind van je collega.’ Moesten we haar huisarts achterhalen? Contact opnemen met Bureau Jeugdzorg of haar pleegouders – over wie Monique me eens had verteld – traceren? We bespraken de mogelijkheden, toen mijn telefoon opnieuw piepte. ‘Roos, sorry. Komt goed. Ik eet gewoon gezellig mee.’ Nou ja! Ik was opgelucht, in de war en boos tegelijk. Al nam ik me voor dat niet te laten merken.

‘Ik heb iets stoms gedaan’, zei ze weer, toen de kinderen op bed lagen. Monique vertelde dat ze die ochtend bij haar buurman had ingebroken. Ze verdacht hem ervan camera’s in haar huis te hebben geplaatst. Na grondige inspectie wees niets in die richting en nu voelde ze zich schuldig. ‘Waarom doe je zoiets?’, vroeg ik. Van wat ze me toen vertelde, heb ik maandenlang slecht geslapen. Als kind werd Monique misbruikt door dezelfde mannen die volgens haar nu achter Marc aanzaten. ‘Ze mogen hem niet in handen krijgen, als het nodig is, maak ik hem van kant. En daarna mezelf.’ Eerst dacht ik: waarom heb ik jou in huis gehaald? Mijn zusje heeft gelijk. Ik heb genoeg aan mijn eigen problemen. Vervolgens heb ik ►

ALS KIND WERD MONIQUE MISBRUIKT DOOR DEZELFDE MANNEN DIE VOLGENS HAAR NU ACHTER HAAR ZOON AANZATEN. ‘ZE MOGEN HEM NIET IN HANDEN KRIJGEN’

'HET WERD ZWART VOOR MIJN OGEN. ZE HEEFT HET GEWOON GEDAAN! ZE HEEFT HET GEWOON GEDAAN! HET ECHODE ALS EEN MANTRA DOOR MIJN HOOFD'

tot diep in de nacht op Monique ingesproken. Dat ze professionele hulp nodig had. Dat er altijd andere oplossingen zijn. Het kostte veel overredingskracht, maar uiteindelijk wist ik tot haar door te dringen. Ze beloofde na het weekend naar de huisarts te gaan. Die maandagochtend verscheen ze niet op het werk. Opgelucht dacht ik: goed zo, je bent naar de dokter. Ik kon, wilde niet geloven dat ze in staat was zichzelf of Marc iets aan te doen. Het hele weekend had ik geen oog dichtgedaan. Piekerend was ik tot de conclusie gekomen dat ik beter af was zonder Monique. 's Middags was ze weer op kantoor. 'Overmorgen lunchen?' vroeg ze opgewekt. 'Dan vertel ik je alles.' Die woensdag bedankte ze me wel drie keer voor de goede zorgen. Nooit had iemand zo lekker voor haar gekookt. De huisarts had haar doorverwezen naar een psychiater. Eind van de week kon ze terecht. Na de lunch had Monique een afspraak met iemand van personeelszaken. Zoals gewoonlijk paste ik op Marc, niet wetende dat het de laatste keer was dat ik hem in levenden lijve zou zien.

'Hoe oud is de zoon van Monique?', vroeg een collega, ongeveer een maand later. Officieel was haar contract nog niet verlopen, maar de dag na onze lunchdate had Monique zich ziek gemeld en sindsdien had ik haar niet meer gesproken. Na een paar weken had ze naar kantoor een algemene mail gestuurd, waaruit bleek dat zij en Marc onderdak hadden gevonden in een opvanghuis in Roosendaal. Een Safe Group, waarin vrouwen worden opgevangen, veelal slachtoffers van huiselijk geweld. Geen idee hoe ze dat voor elkaar had gekregen, maar Monique is een slimme dame met overtuigingskracht. 'Ik weet het natuurlijk niet zeker', ging mijn collega verder, 'maar gisteren hoorde ik op het journaal dat een 42-jarige vrouw in een 'blijf-van-mijn-lijf'huis in Roosendaal' haar 7-jarige zoon heeft doodgestoken. Daarna probeerde ze zelfmoord te plegen, maar dat mislukte. Ze is in kritieke toestand naar het ziekenhuis gebracht.' Het werd zwart voor mijn ogen. Ze heeft het gewoon gedaan! Ze heeft het gewoon gedaan! Het echode als een mantra door mijn hoofd. Wat als ik? Die vraag vrat aan me. Maandenlang. Ik sliep nauwelijks en viel van de stress twintig kilo af.

Elke keer als ik haar lege bureau zag, kromp mijn maag ineen. Ik wilde mijn leidinggevende niet vertellen wat er zich die vrijdagavond dat Monique en Marc bij me logeerden tussen ons had afgespeeld. Ik vond dat gesprek te privé. Mijn chef stond niet toe dat ik werd overgeplaatst. 'Je bent niet de enige die in shock is. Je collega's hebben het ook moeilijk, maar zij vragen daar toch ook niet om!' Ik deed mijn best, echt, maar begin 2013 was de koek op. Bijna negen maanden zat ik thuis met een zware burn-out. Dankzij therapie en gesprekken met een psycholoog gaat het inmiddels weer beter. Momenteel ben ik aan het re-integreren, gelukkig mag dat op een andere locatie. Maar het is niet voor lang, want na de zoveelste reorganisatie verlies ook ik binnenkort mijn baan. De overeenkomst met Monique is bijna eng. Nu ben ik die alleenstaande moeder die op het punt staat haar baan te verliezen. Maar anders dan mijn ex-collega, heb ik veel lieve mensen om me heen, die me op alle fronten steunen.

Of de mannen die Monique in haar jeugd misbruikten het daadwerkelijk op haar zoon hadden gemunt, durf ik niet met zekerheid te zeggen. Volgens de rechtbank heeft Monique een paranoïde stoornis en was ze op het moment dat ze Marc met een aardappelschilmesje van het leven beroofde volledig ontoerekeningsvatbaar. Monique vocht als een leeuw voor een zo normaal mogelijk leven, maar is uiteindelijk geknakt. De trigger was haar ontslag. Haar daad zal ik nooit begrijpen, wel dat haar emmertje overliep. Ze is niet gek. Ze werd gek gemaakt, door de spoken uit haar verleden. De eerste keer dat ze me een kattenbelletje stuurde, was vanuit het Pieter Baan Centrum, drie maanden na Marcs dood. Later schreef ze vanuit de gevangenis. Die brief die ik terugschreef, heb ik nooit gepost. Ik bewaar 'm in mijn agenda, omdat ik niet weet of ik contact wil. Eén keer belde ik in een opwelling naar de gevangenis. Ik was depressief en wilde mijn gevoel met haar delen. Volgens haar behandelaar stond mijn naam niet op de lijst met contactpersonen die zij had samengesteld, maar hij zou haar vragen of ze mij wilde bellen. De volgende dag – ik was op weg naar de psycholoog – ging mijn telefoon. Monique. 'Sorry dat ik niets van me liet horen, Roos', zei ze zacht, 'Ik vind het moeilijk om je te bellen.' 'Ik vind het moeilijk om jouw stem te horen', antwoordde ik. 'Er is zo veel gebeurd. Ik ben in de rouw. Marc is dood. Mijn leven is een puinhoop. Ik was op zijn begrafenis, weet je. Het was prachtig.' Ze hilde, en ook mijn wangen voelden nat. Voor ik ophing, zei ik: 'Monique, ik wil al lang iets tegen je zeggen. Je hebt echt iets héél slechts gedaan, maar je was geen slechte moeder.'"

De namen in dit artikel zijn gefingeerd.